

Lovforslagets Paragrafer samt Spørgsmaal et om Lovforslagets Overgang til 3die Behandling fattes under Forhandling under Et.

Ordføreren (L. H. Nielsen): Det erede Thing vil erindre, at Forslag om Fællessukkerfugerier fremkom her i Thinget i Samlingen 1874—75, forelagt af den daværende Finansminister, Fommesbøch. Lovforslaget behandledes ikke den Gang til Ende, siensynlig fordi man fra flere Sider havde Tvivl om, hvorvidt denne Foranstaltning i sig selv var stiftet til at naae det Formaal, som derved tilsigtedes. Lovforslaget fremkom imidlertid igjen i Samlingen 1875—76, forelagt af den nuværende erede Finansminister noget forandret, idet Betingelsen i det Forslag, som var forelagt i Samlingen forud af den forrige Finansminister, var den, at Halvdelen af Aktiekapitalen skulde være tegnet paa selve Den som Garanti for, at man havde fuld Tillid til selve Foretagendet paa de Steder, hvor man bedst kunde have den rette Erfaring derom. Til lige var der den Forskjel fra det Forslag, der blev forelagt i 1875—76, at der første Gang forlangtes to Sukkerfugerier og anden Gang kun eet, og som Følge deraf var Anlægskapitalen den sidste Gang formindsket fra 6 Millioner Kr. til 5 Millioner. Forslaget, som det forelagdes af den nuværende Finansminister gik ud paa, at der skulde oprettes et Sukkerfugeri med 10 Saffstationer, anlagges en Mønstreplantage og gjøres Indkjøb af tre Damppløve. Dette var Hovedindholdet af Forslaget, det vil sige — det fremgik af Motiverne, at det var dertil, man skulde have en Anlægskapital af ca. 5 Millioner Kr. Det var ganske naturligt, at man kunde nære store Betænkkeligheder ved at gjøre saa betydelige finansielle Offre til Den; men man fremhævede, — og den Tankegang vandt efterhaanden saa stort Raaderum, at det blev muligt at gennemføre Lovforslaget, — at derved vilde naas to Ting: Den vilde blive frelst fra den Ruin, hvortil den ellers sandsynligvis vilde være hjemfalden — Danmarks Værdi forbrede at frelse den, hed det —, og tillige vilde man naae en social Reform paa Den. Det var de to Hovedgrundtanker, man atter og atter vendte tilbage til i sine Motiver; det var den Beretning, der Lød fra de Mænd, der havde undersøgt Forholdene, og det var det, som mer eller mindre kom til Orde gennem Mænd fra selve Den, for saa vidt de kom til Orde. Det var jo meget smukke Formaal at rebbe Den fra Udgang, og tillige at der kunde blive helt andre sociale Tilstande paa den. Det var de to Hovedtanker, som siensynlig fik Overvægten, og det en saadan Overvægt, at Lovforslaget blev vedtaget. Man skildrede ganske vist med god Ret, hvilken slet Tilstand Algerdyrningen var i derovre, idet Jorden udpintes, og det sagde man var en Følge af, at enhver Land-

mand var nødt til tillige at være Fabrikant. Som Følge heraf, og af at han ikke kunde følge med i Teknikens nyeste Udvikling, blev baade Landvæsenet slet og Sukkertilberedelsen i lige Maade. Man haabede ved dette tillige at kunne naae at faae Forandring indført i Driftsmaaden; det skulde blive en naturlig Følge deraf, at Landmanden henvistes til Sit og Fabrikanten til Sit. Det Lød meget naturligt, og man henviste til de meget blomstrende eller i alt Fald ret gode Tilstande, de franske Der vare komne i ved Anlaget af Sukkerfugerier paa den, og man mente med temmelig stor Sikkerhed at kunne sige, at vor D kunde komme i en lignende blomstrende Forfatning. Man var meget stærk i den Maade, hvorpaa man den Gang karakteriserede Landvæsenets Tilstand paa disse Der, og jeg tvivler ikke om, at disse Skilbringere i Hovedsagen vare rigtige. Man var meget stærk i Skilbringen af, hvorledes Planternes Stilling i det Hele var, hvorledes de stode i social Udvikling, og hvor lidet stikede de vare til deres forskellige Bedrift. Men alt dette skulde nok blive forandret, naar visst Sukkerfugeriet, thi saa blev Landmanden henvist til Sit og Fabrikanten til Sit, saa skulde ogsaa det naaes, som Folkethinget saa ivrig har forfægtet, at Negrene kunde blive forvandlede til frie Arbeidere, ja, selv blive Eiendomsbesiddere; thi nu vilde det blive muligt for dem at faae smaa Eiendomme, idet Planterne ikke længer vare nøbde til tillige at være Fabrikanter. Det var de Hovedtanker, hvormed Lovforslaget ledsagedes, og som ogsaa tilsidst kastede et saadant Lod i Vægtfaalen, at den tyngede hen til, at Lovforslaget blev vedtaget. Men jeg maa dog tilføje, at dette Thing ikke desto mindre mente, at det var bedst, at man fik nogen Sikkerhed for, at disse to skønne Formaal kunde opnaas, og man mente da, at denne Sikkerhed kunde naaes paa dobbelt Maade. Jeg skal tage begge Sider frem. Man sagde paa den ene Side: Dersom det virkelig er saa, at en Aktiekapital kan blive tegnet, ikke pro forma, men saaledes, at Pengene virkelig indbetales, og at man kan være sikker paa, at Arbeidet bliver udført, saa er der en Garanti for, at Foretagendet i sig selv maa have nogen Mulighed for at leve og være godt. Man var ikke den Gang fra den Side, som var ivrig for Foretagendet, naaet til det høie patriotiske Svung, man sagde ikke, at man skulde gjøre Offrene af Patriotisme; nei, man lod udtrykkelig Planterne forstaa og sagde i sin Prospektus, at man ventede, at Planterne vilde gjøre Mere for deres Jord end hidtil, og at de nu fik Tid til i Særdeleshed at være Landmænd. Et Aktieselskab, sagde man, kan kun se paa sin egen Fordel, men der er ingen Tvivl om, at Foretagendet vil blive rentabelt, ja, der gives endog Udfigt til en Rente af 18—20 pCt. Det var jo saaledes ikke saa ringe en Udfigt, der den Gang stillede frem. Jeg skal ikke benegte, men